izki

parke naturala

Sorrera: 1998ko maiatzaren 4an izendatu zuten parke natural.
Azalera: 9.143 Ha. **Kokapena:** Probintziaren hego-ekialdeko muturrean, Arabako mendialdean. **Administrazio Batzarrak:** Apinaiz, Antoñana, Atauri, Arluzea, Bujanda, Korres, San Roman Kanpezu, Maeztu, Markiz, Kintana, Urarte, Urturi eta Birgara
Helbideak: Gasteiztik. Helbide nagusietako bat A-132 bidea da, Gasteiztik Lizarrarakoa, Maezturaino. Bernedo-Trebiño A-126 errepidetik ere hel daiteke.
Altitudea: Punturik gorena Kapildui mendiarena da (1.175 m) eta beherena Bujandarena (600 m).

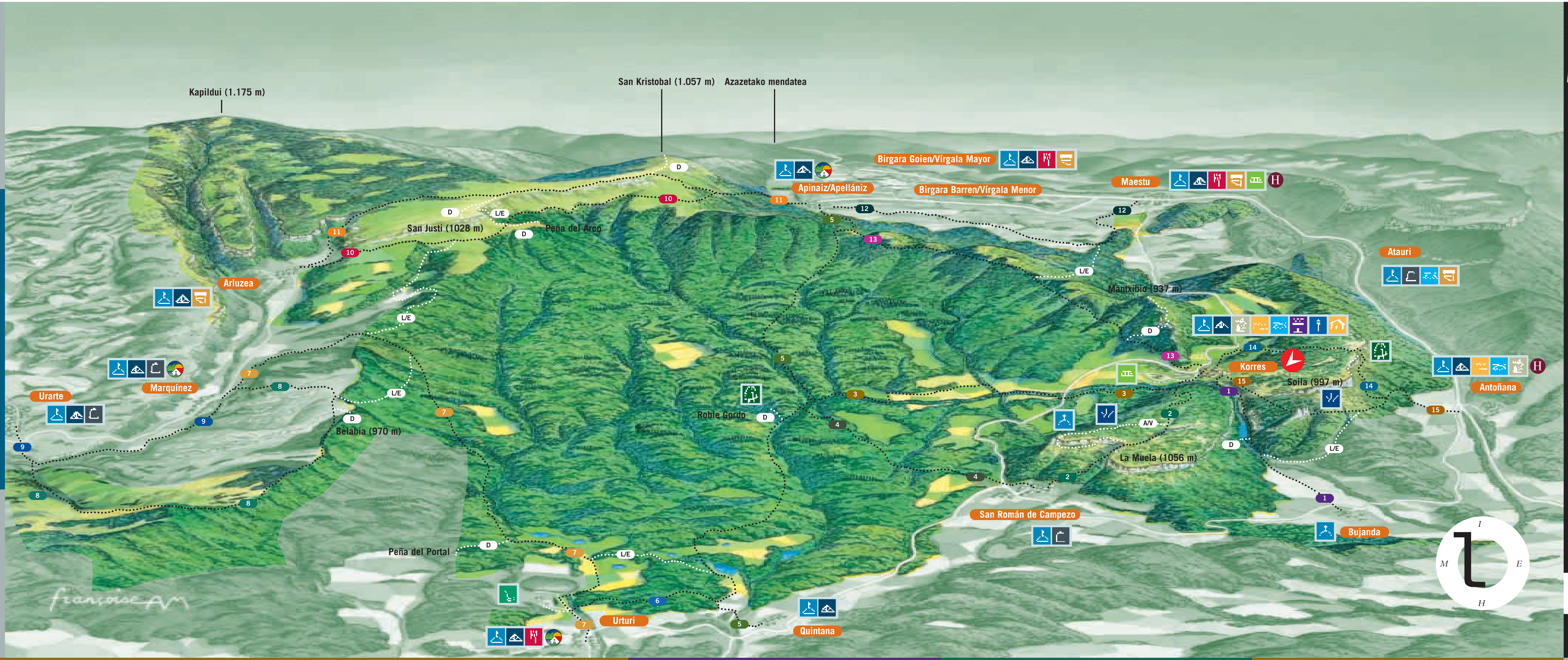

Ostatu eta jatetxeak

INFORMAZIOA
Parkeko etxea. Korres.
Tel/Fax: 945379048
e-mail: parqueizki@parquesalava.net
webgunea: www.alava.net

NEKAZALTURISMOAK
Basabide Etxea. Markiz.
Tel: 945379048
Aitonaren Etxea. Urturi.
Tel: 945378147
La Casa de los Artilleros. Urturi.
Telf: 945378174
Biltegi Etxea. Alda.
Tel: 945406042
Arantza Etxea. Hijona.
Tel: 945293094
Villa de Elezpara. Apinaiz.
Tel: 945410235

LANDETXEAK
Izki. Maeztu.
Tel: 945410388
Yoar. Santa Kurutze Kanpezu.
Tel: 619377174
Ibernalo. Santa Cruz de Campezo.
Tel: 945415022
Arkupetxea. Antoñana.
Tel: 945250582
Basarte Etxea. Faido.
Tel: 945403238

GRANJA ESKOLA
Lurkoi. Leortza.
Tel: 945410032

TURISMO AKTIBOKO ENPRESA
Izki Aventur. Bernedo.
Tel: 608875508

ATERPETXEAK
Alojamientos Okón. Bernedo.
Tel: 945378180
Lagraneko Udaletxea. Lagran.
Tel: 945378059
Kanpezuko parrokia. Santa Kurutze Kanpezu.
Tel: 945415096

KANPALEKUAK
Lagraneko Udala. Lagran.
Tel: 945378059
Okongo Amapren Patronatua. Bernedo.
Tel: 945378043

JATETXEAK
Garimotxea. Urturi.
Tel: 945378121
Hoyo 19. Urturi.
Tel: 945378177
Arrieta. Bernedo.
Tel: 945378005
Frontón. Lagran.
Tel: 945378019
Vírgala. Birgaragoina.
Tel: 945410153
Izki. Maeztu.
Tel: 945410388
Los Roturos. Maeztu.
Tel: 945410250

Eguraldiaren informazioa

Hozberoen koadroa

	Udaberria	Uda	Udazkena	Negua
Batez bezteko gorena	25,2	36,4	27,4	16,3
Batez besteko beherena	9,2	17,3	11,9	4,4

Ikurren azalpena

Begiratokia · Landa arkitektura · Leizea · Baseliza · Multzo historikoa · Harresiak · Dorretxea-Gaztelua · Zubi historikoa · Gune arkeologikoa · Zuhaitz bakana · Informazioa · Parkeko Etxea · Astialdi gunea · Jatetxeal · Golf zelaia · Nekazalturismoa · Hotela / Landetxea

Zidorrak

Kolorea	Zidorrak	Distantzia	Iraupena	Zailtasuna
1	1. Bujanda	3,5 km	1 ordu	Baxua
2	2. San Román	4,5 km	1 ordu 40 min	Ertaina
3	3. Ullibarri	3,3 km	53 min	Baxua
4	4. Renabar	4 km	1 ordu 10 min	Baxua
5	5. Los Arrieros	10,3 km	3 ordu	Baxua
6	6. El Paseo	2,1 km	40 min	Baxua
7	7. Marizurieta	8,6 km	2 ordu 20 min	Baxua
8	8. Botondela	8 km	2 ordu 30 min	Ertaina-Baxua
9	9. Los Molinos	2,9 km	50 min	Baxua
10	10. Txarabitana	5,3 km	1 ordu 45 min	Baxua
11	11. El Cartero	5,6 km	1 ordu 50 min	Baxua
12	12. Sarrondo	4,3 km	1 ordu 15 min	Baxua
13	13. Larrabila	5 km	1 ordu 40 min	Ertaina
14	14. El Agin	3 km	1 ordu 15 min	Ertaina-Handia
15	15. Antoñana	4,1 km	1 ordu 15 min	Baxua

L A D — **LOTURA:** zidorren artean **ALDAERA:** hautabidea **DERIBAZIOA:** zidorretik toki batera

Debekatuak

- Sua piztea eta egurra ebakitzea
- Motordun ibilgailuekin ibiltzea, baimendutako esparruetatik kanpo.
- Edozelako zakarra bertan uztea edo/eta lurperatzea.
- Aparkatzea, baimendutako zonetan izan ezik.
- Naturako elementuak hondatzea, aldatzea edo/eta kentzea.
- Tresnak eta ibilgailuak ibaietan, aintziretan edo erreketan garbitzea.

Aholkuak

- Txango bati ekin aurretik, har ezazu informazioa ibilbidearen zailtasunari eta eguraldiaren iragarpenari buruz. Parkeko etxeak eta langileak zure zerbitzura dituzu.
- Isilik paseatzea eta animalien ohiturak ezagutzea (prismatikoak badaramatzazu eta kolore biziko jantzirik ez baduzu, errazagoa izango zaizu animaliak behatzea).

Izkiko Parke Naturalak (1998an izendatu zen) 9143 Ha dauzka, eta paisaia desberdin ugari eta natura eta kultura altxor pilo bat dauzka.

16 zidorreko sareari esker, parke natural honetako paisaia ederrak aurkitzeko ez eze, flora eta faunari behatzeko eta lurralde honetan bizi izan ziren eta bizi diren pertsonen tradizioak eta kultura hautemateko aukera izango du ibiltariak.

Aukeran daude, gainera, zailtasun txikiko zidorrak eta zailtxoagoak direnak. Luzeak eta laburrak. Denetatik bisitaria puntu interesgarri desberdinetara heltzen da baina. Bat baino gehiago dira bide zaharretatik doazen ibilbideak –Sarrondo, Antoñanako zidorrak...-, naturgune honetako herri ederrak lotzen dituztenak: Korres, Antoñana, Bujanda, Maeztu...

Zenbait zidor amezti zabalean sartzen dira –Ullibarri, Renabar, El Paseo, Larrabila...–, eta nabarmenena Mandazainena da, ehun urtetik gorako bidetik basoa Apinaizetik Kintanaraino zeharkatzen baitu. Isilik joanez gero, ameztien gerizpean, okil ertainaren kantua zein baso igel jauzkariaren korroka entzun daiteke. Zorioneko izanik, basurde handia ere iheskorra ere ikus liteke. Kareharrizko harkaitz handiak –Soila, La Muela, Kapildui...–, ibilbide hauetako askotatik ikusten dira.

Agin eta El Cartero zidorretatik bisitaria zuhaitza monumental eta bitxietara gerturatzen da: ezki, hagin, gaztainondoak...., pertsonen historiaren ehunka urteren lekuko, Parkean eta inguruetan dauden monumentu desberdinen bidez igar daitekeen historiaren lekuko: Leize-zulo artifizialak, monolitoak, gazteluen aiurriak, zubiak, errotak, guztiak eskueran zidor desberdinetatik joanez gero: San Roman, Marizurieta, Bujanda, Botondela, Los Molinos, Txarabitana...

Horrela, baso eta mendietatik, ibai eta latsen ondotik, harkaitzen artetik paseatuz, argi eta garbi ulertzen da zergatik den Izki gaur natura eremu babestua. Aldi berean, artatu behar dela ulertzen laguntzen du, etorkizuneko belaunaldiak zidor horietatik ibiltzen direnean, naturazko balore guztiez gozatzen segitzeko aukera izan dezaten.

1. Bujanda zidorra

Korres eta Bujanda artean

Distantzia:	3,5 km
Denbora:	1 ordu
Zailtasuna:	Baxua

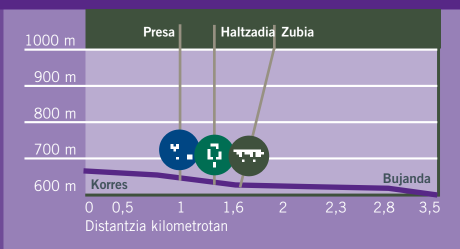

Zidorra Korresen hegoaldean hasten da, Balearen leize-zuloaren inguruetan. Handik metro batzuetara ezkerretako pista hartzen da, heskaiz apaindutako bide batetik. Sakanaren ibilbide bihurgunetsutik duela ia ehun urte eraikitako Aranbaltzako urtegira heltzen da. Ibaiaren bideari segitzen zaio, La Muela eta Soilako kareharrizko paretatzarren artetik, eskuinetara Antoñanako zentral hidroelektrikoa hornitzen duen ur kanala gurutzatu arte. Puntu honetan Izki ibaiak eratutako sakaneko haltzadi zoragarria nabarmentzen da. Handik berehala pista uzten da, ezkerretara dagoen eta Soila eta Castillo harkaitza ikusten deneko soilune batean amaitzen den zidorra hartzeko.

Ondoren, Izki ibaia zeharkatzen da, Lagabia ibaitik, eta zidorrari segitzen zaio, Villanuevako mendi-muinoa eta Fraidearen sakana eskuinetara lagata. Hortik bi bide irteten dira, bata ezkerretara, ibaira jaisten dena eta bestea eskuinetara, Mendi Ilunerantz doana, la Muelaren magalean.

Ibiltzen jarraituz, haizpitartearen ostean eremu irekiagoa dago, Bujandatik gertu jada, bidea inguratzen duten labore eta heskaiekin.

Aranbaltzeko urtegia

2. San Roman zidorra

Korres eta San Roman Kanpezu artean

Distantzia:	4,5 km
Denbora:	1 ordu 40 min
Zailtasuna:	Ertaina

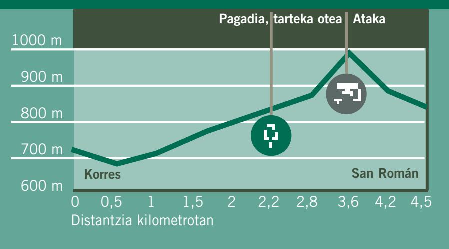

Korreseko harraska zaharretik irten eta Balearen leize-zuloko harkaitz zuloraino doan pistatik jarraitzen da. San Martineko haitzetatik behera segitzen da, ezkerretara desbideratu arte, Izki latsa zeharkatzen duen zubi batetik. Ulibarriko zidorra eskuinetara utzi eta zati zuzen batetik segitu ondoren, pista utzi eta ezkerretara gorantz egiten duen bide hareatsua hartzen da. Eremu irekietatik eta ezkamezti eta ezpeldun hariztietatik igaro ondoren, zidorra bitan banatzen da, eskuinekoak La Casillako mendatera iristeko aukera eskaintzen du.

Aurrera jarraituz, La Muela de San Romanerantz doan aldapa pikoa igotzen da, La Casillako mendimuinora heldu arte. Behin hor, eskuinetara egin behar da, sastraka artean aurrea egin eta San Roman hiribildurantz jaisten hasteko.

Alternatibak:
La Casillako mendi-muinotik mendebalderantz El Santo haitza inguratzen duen zidorraren aldagai bat hasten da. Handik metro gutxira haitzaren aterpe batean dagoen kripta txikiraino, San Roman baselizaraino hel daiteke. Zidorrera itzuliz pixka bat igo eta bidea zabaldu eta pagadi batean sartzen da.

Jaitsiera hasten da eta, legar hobi zahar batera heldu baino lehen, zidorra eskuinetara desbideratzen da, eta sasi lautada bateraino garamatzan igoera leuna hasten da, gero ezkerretara desbideratu eta ..... prestatu deneko harkaitz tontorrera iristen da. Zidorra Castejon izenez ezagutzen den parajera jaisten da, non San Roman zidorrarekin topo egiten duen.

La Casillako mendatea

3. Ullibarri zidorra

Korresen inguruetatik (Monasterioa) El Cura pagoraino

Distantzia:	3,3 km
Denbora:	53 min
Zailtasuna:	Baxua

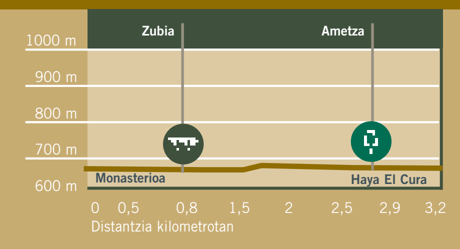

Zidorra Korresen hegoaldean hasten da, "Monasterio" izenaz ezagutzen den mugartean, San Martin haitzen azpian. Errepidea zeharkatu eta Izki ibaia gurutzatzen da, Artikuzubiako zubitik, pista bateraino heldu arte, eta han ezkerretara hartzen da. Zeharkatu den errepidetik Harkaitzeko Amaren harkaitz malkar baten gainean, eta Mantxibioren hegoaldeko magala, zeinen azpian Roya harkaitza dagoen. Bideak bira egiten du, eskuinalderantz bihurgunea marraztuz, eta Mendizorrotz mendia ezkerretara uzten du (urkidi interesgarria hazten den tokian), mendebalderantz. Ganadu itxitura zeharkatu eta bidetik jarraitzen da, finka bat inguratuz, beste itxitura batera heldu arte.

Parkeko benetako protagonista eta Europako zabal eta onenetakoa den Izkiko ameztiaren ateetara heltzen da. Bidea utzi eta zidor txiki bat hartu ondoren, Izkiren adarreko bat, Yermanda ibaia gurutzatzen duen zubira heltzen da. Hortik aurrera, ez da ezer falta helmugara El Cura pagora heltzeko. Heldu baino pixka bat lehenago, Izkiko mendietan barrena sartzen den Mandazainen sendabidearekin bat egin daiteke.

Mantxibio mendia

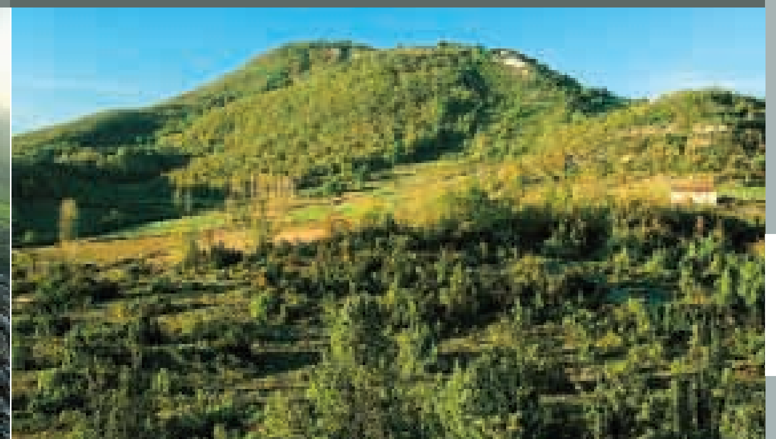

Bide zidorrak

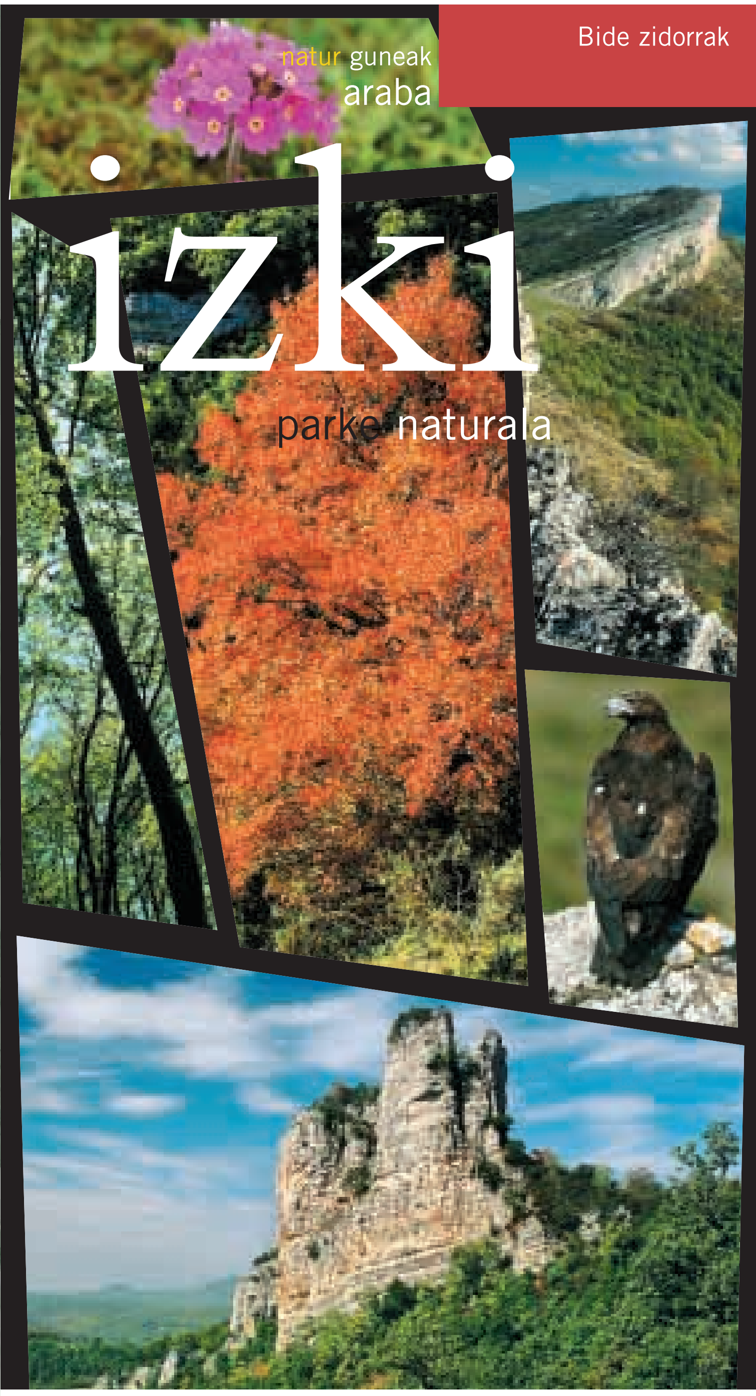

Arabako Foru Aldundia · Diputación Foral de Alava

Bide zidorrak

natur guneak
araba

izki

parke naturala

Diseinua: Idea y Vino S.L.
Testuak: Ekos, ingurumen aholkularitza eta ikerkuntza.
Argazkiak: Joseba del Villar.
Kartografiaren diseinua: Gorosti Neurketak S.L.
Koordinaketa: Luis Alfonso Quintana
Inprimaketa: Arabako Foru Aldundiko Inprimategia.
Edizioa: Arabako Foru Aldundia. Hirigintza eta Ingurumen Saila.
Lege gordailua: VI-XXX-2004.

Obra Social Caja Vital Vital Kutxa Gizarte-Ekintza
Arabako Foru Aldundia. Hirigintza eta Ingurumen Saila · Diputación Foral de Alava. Departamento de Urbanismo y Medio Ambiente
Proyecto cofinanciado por el FEDER
FEDERek ordaindutako proiektua